

PRZEDMIOTOWY PLAN PRACY

Przedmiot: Geografia rozszerzona
Podręcznik : „ Oblicza geografii 1”- R. Malarz, M. Więckowski
Wydawnictwo „Nowa Era”- zakres rozszerzony
Klasa: II / III (I półrocze)
Rok szkolny: 2017/2018
Nauczyciel: Elżbieta Rybarska

Nr ewidencyjny: 501/1/2012

DZIAŁ	TEMAT LEKCJI	L.G.	WYMAGANIA PODSTAWOWE	WYMAGANIA PONADPODSTAWOWE
I. Obraz Ziemi	1. Geografia jedną z nauk o Ziemi.	1	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>geografia, środowisko geograficzne, epigeosfera</i> • wymienia cele badań geograficznych • określa przedmiot badań geografii oraz innych nauk o Ziemi • klasyfikuje nauki geograficzne • wymienia sfery Ziemi oraz określa ich wzajemne oddziaływanie • wymienia i klasyfikuje pośrednie i bezpośrednie źródła informacji geograficznej • podaje przykłady związków geografii z innymi naukami	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady praktycznego zastosowania wiedzy geograficznej • ocenia wiarygodność i przydatność źródeł wiedzy geograficznej • omawia rolę systemu informacji geograficznej (GIS) w gromadzeniu, przetwarzaniu i analizowaniu danych

	2. Kształt i rozmiary Ziemi	2	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia poglądy na kształt Ziemi w starożytnej Grecji i Babilonii • podaje ważniejsze wymiary Ziemi • posługuje się definicjami szerokości geograficznej i długości geograficznej • wymienia dowody na kulistość Ziemi • wyjaśnia znaczenie terminu <i>elipsoida obrotowa</i> • wyjaśnia różnicę między długością promienia równikowego a długością promienia biegunowego • odczytuje współrzędne geograficzne wybranych punktów • oblicza rozciągłość południkową i równoleżnikową obiektów w stopniach i kilometrach 	<ul style="list-style-type: none"> • oblicza obwód Ziemi metodą Eratostenesa • wymienia przykłady zastosowań współrzędnych geograficznych w praktyce
	3. Mapa jako obraz Ziemi.	2	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>kartografia, mapa, skala mapy</i> • wymienia rodzaje skal • podaje różnice między mapą a planem • klasyfikuje mapy ze względu na różne kryteria • przelicza skalę liczbową na mianowaną • oblicza odległość rzeczywistą na podstawie skali mapy • wyjaśnia zasady generalizacji mapy • porównuje i szereguje różne rodzaje skal • oblicza skalę mapy, znając wymiary obiektów geograficznych na mapie 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się skalą polową do obliczania powierzchni • wymienia przykłady zastosowania map o różnej treści, szczegółowości i skali • analizuje mapy w różnej skali pod kątem stopnia generalizacji • wykorzystuje skalę do rozwiązywania zadań matematyczno--geograficznych • kreśli plan najbliższej okolicy

	4. Odwzorowanie kartograficzne i jego rodzaje.	1	<p>i w rzeczywistości</p> <ul style="list-style-type: none"> • odczytuje informacje ze szkicu terenu • odczytuje dane z tabel statystycznych • wymienia różnice między wykresem a diagramem • wymienia rodzaje diagramów słupkowych • odczytuje dane statystyczne z wykresów słupkowych, liniowych oraz diagramów kołowych • wyjaśnia specyfikę diagramu złożonego • interpretuje zjawiska geograficzne przedstawione na wykresach i diagramach • podaje przykłady wykorzystania diagramów strukturalnych <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnice między siatką geograficzną a kartograficzną • wymienia rodzaje odwzorowań klasycznych • wymienia na podstawie mapy i schematów rodzaje siatek kartograficznych • wymienia rodzaje zniekształceń • wyjaśnia różnice między siatką geograficzną a siatką kartograficzną • opisuje różne rodzaje siatek 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zastosowania poszczególnych siatek kartograficznych w praktyce • wyjaśnia sposób tworzenia różnych odwzorowań kartograficznych • wyjaśnia, dlaczego na siatkach kartograficznych występują zniekształcenia • wyjaśnia, w jakim celu stosuje się różne odwzorowania kartograficzne
--	--	---	---	---

	<p>5. Metody prezentacji treści geograficznych na mapach.</p>	2	<p>kartograficznych i zna kryteria ich podziału</p> <ul style="list-style-type: none"> •wymienia metody przedstawiania rzeźby terenu na mapach •wyjaśnia znaczenie terminów: <i>poziomica, izolinia, sygnatura</i> •opisuje ilościowe i jakościowe metody prezentacji zjawisk na mapach •wyszukuje w atlasie przykłady różnych graficznych metod prezentacji zjawisk geograficznych na mapach •dobiera właściwą metodę do zaprezentowania zjawiska na mapie •wyjaśnia różnicę między kartogramem a kartodiagramem 	<ul style="list-style-type: none"> •porównuje ilościowe i jakościowe metody prezentacji zjawisk na mapach •wyjaśnia, na czym polega metoda interpolacji polowej •wykonuje prostą interpolację •przedstawia dane liczbowe za pomocą różnych rodzajów wykresów i diagramów •odczytuje i interpretuje informacje o infrastrukturze drogowej •odczytuje i interpretuje treść mapy samochodowej •charakteryzuje układ sieci hydrograficznej na podstawie mapy
	<p>6. Interpretacja mapy samochodowej i topograficznej.</p>	1	<ul style="list-style-type: none"> •czyta legendę mapy samochodowej •posługuje się kierunkami na mapie samochodowej •posługuje się numerami dróg na mapie samochodowej •oblicza czas przejazdu między wybranymi obiektami na podstawie mapy samochodowej •oblicza odległość wzdłuż dróg na podstawie kilometrażu 	<ul style="list-style-type: none"> •oblicza powierzchnię na podstawie skali mapy topograficznej •przygotowuje projekt zagospodarowania obszaru •podaje przykłady wykorzystania mapy topograficznej •potrafi orientować mapę w terenie •wykorzystuje system nawigacji satelitarnej

			<ul style="list-style-type: none"> •potrafi wyznaczyć kierunki na mapie topograficznej •posługuje się numerami dróg na mapie topograficznej •czyta legendę mapy topograficznej •rozpoznaje na mapie topograficznej obiekty na podstawie legendy i opisu •odczytuje rzeźbę terenu na podstawie mapy topograficznej •oblicza wysokość względną •odczytuje wysokość bezwzględną •kreśli profil hipsometryczny •oblicza średnie nachylenie terenu •czyta legendę mapy turystycznej •odczytuje rzeźbę terenu na podstawie mapy turystycznej •oblicza czas pieszej wędrówki między wybranymi obiektami na podstawie mapy turystyczno-topograficznej 	<p>GPS do określania położenia</p> <ul style="list-style-type: none"> •ocenia trudność szlaków turystycznych, uwzględniając rzeźbę powierzchni •planuje trasę wycieczki na podstawie mapy turystycznej
II. Ziemia we wszechświecie	1. Powstanie i budowa wszechświata.	1	<ul style="list-style-type: none"> •wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wszechświat, kosmos, galaktyka, ciało niebieskie, gwiazda, planeta</i> •wymienia jednostki odległości: <i>jednostkę astronomiczną, rok świetlny, parsek</i> •omawia założenia teorii geocentrycznej i heliocentrycznej •przedstawia teorie dotyczące powstania wszechświata •porównuje odległości we wszechświecie 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje cechy budowy wszechświata oraz określa położenie różnych ciał niebieskich we wszechświecie • określa wpływ badań kosmosu na kształtowanie się poglądów dotyczących Ziemi i innych ciał niebieskich

	2. Budowa Układu Słonecznego.	1	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia typy galaktyk we wszechświecie • opisuje na podstawie schematu położenie Ziemi we wszechświecie • opisuje budowę Drogi Mlecznej • wyjaśnia etapy ewolucji gwiazd <ul style="list-style-type: none"> • wymienia ciała niebieskie tworzące Układ Słoneczny • podaje różnice między planetą a gwiazdą • wymienia planety wg kolejności w Układzie Słonecznym • wymienia nazwy planet grupy ziemskiej i planet olbrzymów • opisuje budowę Układu Słonecznego • porównuje planety grupy ziemskiej z planetami olbrzymami • charakteryzuje mniejsze ciała niebieskie Układu Słonecznego • opisuje cechy Ziemi na tle innych planet Układu Słonecznego 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje współczesne poglądy na rozwój Układu Słonecznego • opisuje etapy powstawania Ziemi • formułuje zależności zachodzące między Słońcem a planetami Układu Słonecznego
	3. Ruch obiegowy Ziemi i jego konsekwencje.	2	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe cechy ruchu obiegowego Ziemi • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ekliptyka</i>, <i>peryhelium</i>, <i>aphelium</i>, <i>górowanie Słońca</i> • podaje czas obiegu Ziemi wokół Słońca • omawia na podstawie schematu obieg 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje zjawisko precesji osi Ziemi • wymienia przyczyny występowania pór roku na Ziemi • wskazuje konsekwencje ruchu obiegowego Ziemi • wyjaśnia przyczynę zaćmienia Słońca i

		<p>Ziemi dookoła Słońca</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia różnice między rokiem przestępnym a zwykłym • podaje, w jakich dniach Słońce góruje w zenicie na równiku, zwrotniku Raka i zwrotniku Koziorożca • wyjaśnia przyczyny występowania dnia polarnego i nocy polarnej • podaje czas trwania dnia i nocy na różnych szerokościach geograficznych w dniach równonocy i przesileń • omawia na podstawie schematu zaćmienie Słońca i zaćmienie Księżyca • wymienia nazwy astronomicznych pór roku na półkuli północnej i południowej oraz dni, w których się rozpoczynają • wymienia strefy oświetlenia Ziemi i wskazuje je na mapie • wymienia konsekwencje przyrodnicze występowania stref oświetlenia Ziemi • opisuje różnice między astronomicznymi, kalendarzowymi i klimatycznymi porami roku • porównuje pozorną wędrówkę Słońca nad widnokregiem w ciągu doby w różnych porach roku • oblicza wysokość górowania Słońca nad widnokregiem na różnych szerokościach geograficznych 	<p>zaćmienia Księżyca</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykazuje zależność między widomym ruchem Słońca na tle gwiazdozbiorów a ruchem obiegowym Ziemi • oblicza szerokość geograficzną dowolnego punktu na powierzchni Ziemi na podstawie wysokości górowania Słońca w dniach równonocy i przesileń • opisuje przykłady wpływu zmian oświetlenia Ziemi w ciągu roku na życie i działalność człowieka
--	--	--	---

	<p>4. Ruch obrotowy Ziemi i jego konsekwencje.</p>	<p>1</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ruch obrotowy, doba słoneczna, doba gwiazdowa</i> • podaje kierunek i czas obrotu Ziemi wokół własnej osi • przedstawia cechy ruchu obrotowego Ziemi • omawia różnicę między dobą gwiazdową a dobą słoneczną • rozróżnia prędkość kątową i prędkość liniową • objaśnia zjawisko wschodu i zachodu Słońca • wymienia konsekwencje ruchu obrotowego Ziemi • wymienia dowody ruchu obrotowego 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje działanie siły odśrodkowej i siły Coriolisa • wyjaśnia zjawisko faz Księżyca • wykazuje skutki występowania siły Coriolisa dla środowiska przyrodniczego • wyjaśnia zależność po • między kierunkiem obrotu Ziemi w ruchu dookoła własnej osi a zmianą czasu
	<p>5. Rachuba czasu na Ziemi.</p>	<p>2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>czas słoneczny</i> • wyjaśnia przyczyny zróżnicowania czasu na Ziemi • oblicza czas słoneczny • wyjaśnia zależność czasu słonecznego od długości geograficznej • oblicza długość geograficzną danego miejsca na podstawie czasu słonecznego • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>czas uniwersalny, czas strefowy, czas urzędowy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje przykłady wpływu różnic czasu słonecznego i strefowego na życie i działalność człowieka • przelicza czas słoneczny na czas uniwersalny i strefowy • wyjaśnia różnicę między czasem letnim a zimowym

			<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie międzynarodową linię zmiany daty • omawia czas strefowy • określa znaczenie czasu uniwersalnego (UTC) • podaje nazwy europejskich stref czasowych • wymienia różnice między kalendarzem juliańskim a gregoriańskim • określa czas lokalny za pomocą mapy stref czasowych • wyjaśnia przyczyny wprowadzenia stref czasowych i czasu urzędowego na Ziemi oraz granicy zmiany daty 	
III. Atmosfera	1. Skład i budowa atmosfery.	1	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>atmosfera</i>, <i>aerozole atmosferyczne</i>, <i>magnetosfera</i> • określa skład chemiczny atmosfery • odróżnia składniki stałe od składników zmiennych atmosfery • wyjaśnia powstanie aerozoli atmosferycznych • podaje najważniejsze cechy poszczególnych warstw atmosfery • wyjaśnia pochodzenie atmosfery Ziemi • porównuje cechy poszczególnych warstw atmosfery • omawia zmiany temperatury powietrza w profilu pionowym atmosfery 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie atmosfery dla życia na Ziemi • wyjaśnia znaczenie magnetosfery • wyjaśnia przyczyny powstawania zorzy polarnej • opisuje i podaje przykłady oddziaływania promieniowania kosmicznego na środowisko geograficzne Ziemi

	<p>2. Zróżnicowanie temperatury na Ziemi.</p>	<p>1</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia źródła ciepła na Ziemi • wyjaśnia znaczenie promieniowania całkowitego • omawia bilans promieniowania na podstawie schematu • wymienia i wskazuje na mapie obszary o dodatnim i ujemnym saldzie bilansu promieniowania • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>albedo</i>, <i>turbulencja</i>, <i>konwekcja</i>, <i>radiacja</i>, <i>adwekcja</i> • wymienia sposoby wymiany ciepła w atmosferze • wykazuje zależność między ilością energii docierającej do powierzchni Ziemi a wysokością Słońca nad horyzontem • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>temperatura powietrza</i>, <i>izoterma</i> • wymienia i opisuje czynniki wpływające na rozkład temperatury powietrza • oblicza średnią dobową temperaturę powietrza • wyjaśnia wpływ rzeźby terenu na nasłonecznienie i temperaturę powietrza • charakteryzuje na podstawie mapy roczne amplitudy temperatury powietrza na Ziemi • oblicza średnią roczną i roczną amplitudę temperatury powietrza 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia bilans promieniowania Ziemi • omawia wpływ zachmurzenia na temperaturę powietrza • wykazuje na podstawie mapy przyczyny nierównomiernego rozkładu temperatury powietrza na Ziemi • oblicza temperaturę powietrza na różnych wysokościach na podstawie gradientu termicznego • wyjaśnia zjawisko inwersji termicznej • opisuje przykłady wpływu temperatury powietrza na życie i działalność człowieka
--	---	----------	---	---

	<p>3. Ruchy powietrza atmosferycznego.</p>	<p>2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje przyczyny zróżnicowania średniej rocznej temperatury powietrza na Ziemi • wymienia jednostki ciśnienia atmosferycznego i przyrządy do jego pomiaru • wyróżnia podstawowe układy baryczne • odczytuje z mapy izobar wartość ciśnienia atmosferycznego • wskazuje strefy podwyższonego i obniżonego ciśnienia na kuli ziemskiej • wykazuje zależność ciśnienia atmosferycznego od temperatury powietrza • omawia krążenie powietrza w ośrodkach barycznych na półkuli północnej i południowej • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>pasat</i>, <i>antypasat</i>, <i>monsun</i> • wyjaśnia rozmieszczenie stałych ośrodków ciśnienia • omawia na podstawie schematu cyrkulację powietrza w strefie międzyzwrotnikowej • wyjaśnia mechanizm powstawania pasatów • wyjaśnia mechanizm powstawania 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny ruchu powietrza atmosferycznego • omawia na podstawie mapy rozmieszczenie stałych oraz sezonowych wyżów i niżów atmosferycznych na Ziemi • dostrzega znaczenie ruchu powietrza atmosferycznego dla działalności gospodarczej człowieka • wyjaśnia na podstawie schematu globalną cyrkulację powietrza w troposferze • wymienia nazwy komórek cyrkulacyjnych, w których obrębie odbywa się ruch mas powietrza • wyjaśnia mechanizm powstawania pasatów jako skutek cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej • wyjaśnia na przykładach znaczenie pasatów i monsunów dla przebiegu pogody i działalności gospodarczej człowieka • wyjaśnia genezę wiatrów lokalnych: bryzy, fenu, bory, wiatru górskiego i dolinnego
--	--	----------	--	--

	<p>4. Wilgotność powietrza i opady atmosferyczne.</p>	<p>2</p>	<p>monsunów</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje cyrkulację powietrza w strefie międzyzwrotnikowej, umiarkowanej i okołobiegunowej • wymienia cechy pasatów • podaje przyczyny cykliczności zmian cyrkulacji monsunowej • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>bryza, fen, wiatr górski, dolinny, bora</i> • wyjaśnia mechanizm powstawania bryzy • wskazuje na mapie obszary występowania wiatrów lokalnych • wyjaśnia mechanizm powstawania wiatru fenowego, górskiego, dolinnego i bory 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia etapy powstawania opadu atmosferycznego • podaje i omawia różnice między poszczególnymi typami genetycznymi opadów • wyjaśnia powstawanie cienia opadowego i podaje przykłady jego występowania • przewiduje skutki przemieszczania się różnych frontów atmosferycznych • przewiduje nadejście frontu atmosferycznego na podstawie obserwacji zjawisk meteorologicznych
--	---	----------	--	--

			<p>największych rocznych sumach opadów i wskazuje je na mapie</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia mechanizm powstawania chmur oraz opadów i osadów atmosferycznych • rozróżnia typy genetyczne chmur • wyjaśnia przyczyny nierównomiernego rozkładu opadów atmosferycznych na Ziemi • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>masy powietrza, front atmosferyczny, front zokludowany, strefa frontalna</i> • wymienia rodzaje mas powietrza i rodzaje frontów atmosferycznych • wymienia kryteria podziału i podaje cechy mas powietrza • omawia rozmieszczenie mas powietrza i głównych frontów atmosferycznych na kuli ziemskiej i wskazuje je na mapie • odróżnia na podstawie schematu front chłodny od ciepłego • analizuje przebieg zjawisk atmosferycznych w strefie frontu ciepłego i chłodnego • opisuje zjawisko okluzji 	
	5. Prognozowanie pogody.	1	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy meteorologiczne pogody 	<ul style="list-style-type: none"> • przewiduje pogodę na podstawie danych synoptycznych

	6. Klimaty kuli ziemskiej.	2	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia metody badań meteorologicznych • odczytuje informacje z mapy synoptycznej • uzasadnia konieczność prognozowania pogody • dostrzega potrzebę dokonywania pomiarów i obserwacji elementów meteorologicznych z wykorzystaniem nowoczesnych technik do prognozowania pogody • wyjaśnia przyczyny regionalnego zróżnicowania zjawisk pogodowych na Ziemi 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje krótkoterminową prognozę pogody na podstawie mapy synoptycznej oraz obserwacji i pomiarów meteorologicznych • wykazuje na przykładach wpływ pogody na życie i działalność gospodarczą człowieka
			<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia klimat od pogody • wymienia składniki klimatu • wymienia czynniki klimatotwórcze • wymienia strefy klimatyczne • charakteryzuje czynniki klimatyczne • wskazuje na mapie główne strefy klimatyczne świata • odczytuje z klimatogramów wartość temperatury powietrza i opadów • wykazuje różnice między klimatem morskim a klimatem kontynentalnym • analizuje wpływ czynników na procesy klimatotwórcze • rozpoznaje typ klimatu na podstawie jego 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje typy klimatów na podstawie klimatogramów i mapy klimatycznej • uzasadnia zasięg występowania stref klimatycznych i typów klimatu na Ziemi • opisuje piętrowość klimatyczną w górach • porównuje klimatogramy charakterystyczne dla różnych typów klimatu

	7. Zmiany atmosfery i klimatu na Ziemi.	1	<p>opisu</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia strefowość klimatyczną na Ziemi • opisuje cechy klimatów lokalnych (miejska wyspa ciepła) <ul style="list-style-type: none"> • wymienia efekty zmian zachodzących w atmosferze • wymienia nazwy gazów przyczyniających się do powstawania efektu cieplarnianego • omawia na podstawie schematu mechanizm efektu cieplarnianego • analizuje na podstawie wykresu zmiany średniej rocznej temperatury powietrza na świecie • wyjaśnia znaczenie gazów cieplarnianych • wyjaśnia przyczyny zmian klimatu na Ziemi • wymienia skutki powstawania dziury ozonowej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie ozonosfery dla życia ludzi na Ziemi • opisuje skutki globalnych zmian klimatu • proponuje działania ograniczające wpływ człowieka na zmiany atmosfery i klimatu <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady skutków ekstremalnych zjawisk atmosferycznych • podaje skutki występowania susz • proponuje działania podejmowane przez człowieka w celu zmniejszenia ekstremalnych
	8. Ekstremalne zjawiska atmosferyczne i ich skutki.	1	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia niebezpieczne zjawiska meteorologiczne • wskazuje na mapie obszary występowania ekstremalnych zjawisk atmosferycznych • klasyfikuje na podstawie tabeli tornada ze 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady skutków ekstremalnych zjawisk atmosferycznych • podaje skutki występowania susz • proponuje działania podejmowane przez człowieka w celu zmniejszenia ekstremalnych

			<p>względu na poziom ich intensywności</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny występowania susz • wymienia obszary zagrożone pustosynnieniem • wyjaśnia przyczyny powstawania ekstremalnych zjawisk i anomalii pogodowych na Ziemi • omawia budowę cyklonu tropikalnego • wymienia lokalne nazwy cyklonów tropikalnych A	<p>zjawisk i anomalii pogodowych</p>
--	--	--	--	--------------------------------------